

Lesson 23

Si Esaw duk si Yakub: Me' bayu'an si dunyahin duk me' bayu'an ga' niya' tamanannen

Pangna'an 25

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimmatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan *“Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan”*.

Si lesson dehelluhin magistadi kite bi sabab **pagkurban Nabi Ibrahim**in. Dem Kitab Injil niya' isab inakahan sabab istori importante inin, pa'inne:

“Si Ibrahim hawal sandelne si Tuhanin, tuhutne panganda'akannen duk sinōngan we' ne anaknen, si Ishak, hinang kurban si Tuhan. Panganda'akan Tuhan miya'an panuleyanne Ibrahim bang bennal iye sandel si iye. Ngajanji' hep Tuhanin pu Ibrahim we' nga'ekka te'ed tubu'nen we' si Ishak, saguwa' Ibrahim sōng pinapatay we' ne anakne dambuwa'-buwa'in pagkurban si Tuhan. Pegge' tapikil Ibrahimin we' bang upama matey si Ishak, makajari du iye pakellum Tuhanin balik. Duk dalil tapakellum si Ishak balik amban kamateyenn pegge' bang ga' inalal Ibrahim we' Tuhanin, bugtu' si Ishak matey.”
(Hibrani 11:17-19)

Me' lime lesson dehelluhin kēmon sabab istori umul Nabi Ibrahim. Niya' pe istori namba sabab Nabi Ibrahim diyalem Kitab Tawrat ga' pe bakas tabatsate. Saguwa' ga'i makajari batsate kēmon tu'u si programa inin. Saguwa' niya' pe subey kata'uhante bakas pina'in we' Tuhanin pu Nabi Ibrahim, mangkin kite bi magistadi sabab me' tubu'nen. Dembuwa' ellew magaka Tuhanin bang ine ma'umantag si pasōnganin si me' tubu' Nabi Ibrahimin. Pa'inne,

“Bang si pesōngan maglahat me' tubu'nun si lahat seddili. Hininang siye banyaga' la'i si lahat miya'an diyalem ampat hatuh tahun

duk bininasa te'ed siye. Saguwa', leggaku du lahat mamanyaga' me' tubu'nun. Ubus paluwasku du siye, ekka alata' tabo'ode."
(Panagna'an 15:13,14)

Si me' bissā inin magaka andang Tuhanin we' me' tubu' Nabi Ibrahimin manjari banyaga' si lahat Misir. Nanggung isab Tuhanin we' puwas ampat hatas tahun paluwasne siye amban antanan a'a Misirin. Bang amban kahandak Tuhanin, si kalime lesson puwas inin kitete du we' tinumanan me' pina'al inin kuwe' pina'in we' Tuhan pu Nabi Ibrahimin.

Ubus, si kapitulu duwempuklime dem jūd Panagna'an, pa'in Kitabin:

“Si Ishak du pangurungan Ibrahim kēmon pangalata'nen. Taha' te'ed umul Ibrahimin. Umabut da hatas duk pitumpuklimen tahun umulnen, behune matey. Kinubul iye we' anaknen si Ishak duk Isma'il la'i dem lingab batu si pangubulanne andanen si Sara. Lingab batu miya'an la'i si Makpela tapit si lahat Mamre. Dapu' bulak miya'an si Epron.... a'a bangsa Hitti. Tabelli we' Ibrahim bulak miya'an amban iye. (Panagna'an 25:5,7-10)

Na, Nabi Ibrahim, bagay Tuhanin, tapī ne si pana'an an Tuhanin, Tuhan kinata'uhannen duk kinalasahannen.

Ubus, sa'ingge ne ubuste me' lesson sabab Nabi Ibrahimin? Kaw tilewte inin: **Ine jānnen hangkan Nabi Ibrahim dina'ak we' Tuhanin tahala' duk pī si lahat seddili?** Sambungnen: Pegge' maggara' Tuhanin ngahinang Nabi Ibrahim bangsa ba'ahu, duk amban bangsa inin Manimbulin pitu si dunya. Inin panilew kaduweenen: **Sabab ine Nabi Ibrahim kinimatan bentel we' Tuhanin duk tineyima' si pana'ananne masutsihin salama-lama?** Sambungnen: Pegge' kahagad Nabi Ibrahim duk ngandel si pina'in Tuhanin bisan hunit tinuhut. Tineyima' Nabi Ibrahim sabab sandelne si me' pananggung Tuhanin duma'in sabab me' di hinangannen. Iye hātinen bang pa'in Kitabin: **“Kahagad Ibrahim si Tuhan duk sabab pakahagadne miya'an kinimatan iye bentel we' Tuhanin. Duk inēnan iye we' Tuhanin bagayne.”** (Yakub 2:23)

Si kapitulu duwempuklime si jūd Panagna'an pala'us ne kite bi si istori dem Kitab sabab me' tubu' Nabi Ibrahimin. Batsate ne dem Kitab Tawrat duk ta'ayate sabab istori si **Ishak duk anakne kambalin.** Pa'in Kitabin:

(Panagna'an 25:19-27) ¹⁹ *Iye inin aka-aka tubu' si Ishak anak Ibrahimin.* ²⁰ *Pag ta'abut ampatpū' tahun umul si Ishakin, tahnangne anda si Ribka, iye pungtina'i si Labanin. Kaduwangan siye anak Bitu'el, a'a bangsa Aram amban lahat Misopotamiya.* ²¹ *Manjari pegge' ga' anakan si Ribka, pināku-pākuhan we' si Ishak si Ribka. Dinuhulan iye we' Tuhanin, ubus betteng ne andanen si Ribka.*

²² Betteng si Ribka miya'an kambal. Saguwa' ga' pe iye nganak, basag manamal usa' nakanakin diyalem bettengne. Pa'in si Ribka, “We'ey ente' sa inin bettengku inin?” Puwa'ne māku-māku si Tuhan.

²³ Manjari pa'in Tuhanin si iye, “Nakanak diyalem bettengnu iyan duwe. Manjari siye **duwe bangsa** bu gey siye magsulut. Dembuwa'in basag amban dembuwa'in. **Sakahin pagbaya'an we' salihin.**”

²⁴ Pag ta'abut iye nganak, **kambal anaknen, lella kaduwe.** ²⁵ Pag nganak iye, dehellu mapaguwa'in peyat. Duk kēmon barannen kuwe' semmek būhan. Hangkan hep inēnan we' de si **Esaw.** ²⁶ Ubus miya'an paguwa' ne isab pungtina'inen, tangannen ngaput diyata' tiked si Esaw. Ubus inēnan iye si **Yakub.** Panganak si Ribka miya'an, ennempū' tahun ne umul si Ishakin.

²⁷ Manjari ngahadje ne siye. Si Esaw manjari a'a asal pandey magpelim. Kabaya'annen si luwasan hadja. Bu si Yakub a'a temmen, la'i ne hadja iye si luma'.

Na, tabatsate we' si Ishak duk si Ribka tege anak kambal, ēnande siye si **Esaw** duk si **Yakub.** Kambal siye saguwa' duma'in iye hātinene, we' sali' siye! Pag ngahadje si Esaw iye kabaya'annen duk iye importante si iyehin me' **panyap matu'u si dunyahin,** me' mangga'i malayunin. Saguwa' si Yakub iye me' importante si iyehin me' **mamahalga' si Tuhanin** me' malayun salama-lamahin. Ga'i du meke'ine pu si Esaw me' pananggup Tuhan pu Nabi Ibrahim, papu'nen duk pu si Ishak, samanene sabab bangsa ba'ahu pinapanjari amban siyehin. Saguwa' si Yakub mahalga' du si iye me' pananggup Tuhanin.

Si Esaw sakahin. Hangkan subey si iye pusaka' para si sakahin duk subey iye mamanjari kapapu'an bangsa mahadje bakas pananggup Tuhan si papu'nen Nabi Ibrahim duk si samanene si Ishak. Seguwa' ga' pe inanakan me' kambalin, inakahan ne andang we' Tuhanin sa'iden si Ribka, we' “*sakahin pagbaya'an we' salihin.*” (Panagna'an 25:23) Pegge' kata'uhan Tuhanin ne andang, hangkan magaka ne iye andang we' pusaka' para si sakahin duk me' tubu' bangsa ba'ahuhin paguwa' **amban si Yakub** duma'in amban si Esaw. Bang si' si Yakub katagadan, agadne si' Tuhanin pegge' iye mabalakatanin duk makajari pangurungne si iye pusaka' miya'an bang tekka ne oras keddownen. **Saguwa' si Yakub ga' ngagad si Tuhan.** Batsate ne kuwe'itu bang ine hinang si Yakubin supaya ta'agewne pusaka'in amban si Esaw, sakanene.

Pa'in Kitabin:

(Panagna'an 25:29-34) ²⁹ Dembuwa' ellew sasang si Yakub maglampa batung peyat, tekka si Esaw amban pamelimanne, inusan. ³⁰ Pa'inne

pu si Yakub, “Ine binellanu mapeyat iyu? Urunganun ko' ku, i' ku kinawugtu' manamal.” ... ³¹ *Nambung si Yakub pa'inne, “Awe', urungante kew. Saguwa' subey isab niya' pangurungnu aku. Pegge' ka'u anak sakahin, pangurungun aku pusaka' pangamban si Amma' ka'uhin.”* ³² *Nambung si Esaw, pa'inne, “Awe', ine isab guna si pusaka'in bang ku sōng matey we' kewugtu'in.”* ³³ *Pa'in si Yakub si iye, “Subey kew dahu' napa we' asal bennal-bennal pangurungnu ne aku pusaka' si ka'uhin.” Ubus sinapahan ne we' si Esaw, we' asal pangurungne ne pusaka'nen si salinen.* ³⁴ *Ubus inurungan ne we' si Yakub si Esaw pan duk batung peyat ilampanen. Ubus mangan ne si Esaw duk nginum. Pag ubus, tahala' ne iye. Ga' hinangne ine pusaka' anak saka sōng pangamban samane iyehin.*

Tasabutbi ke me' hinang si Esawin? Sambi'anne pusaka'ne anak sakahin duk kinakan ku'ahat! Dalilnen niya' a'a dayahan manamal, niya' anakne lella duwangan. A'a miya'an ekka bulakanne duk me' luma' duk me' pangalata' duk ekka sinne. Anakne sakahin iye subey pinusaka'an alata' ma'ekkahin. Saguwa' dembuwa' ellew mole' sakahin amban tana' duk kitene salinen magbella buwas duk kenna. Pa'in sakahin si salinen, “Kinawugtu' ku, urunganun ku kinakan pegge' i' ku batang mangan.” Saguwa' nambung salinen, pa'inne, “Ga'i kew urunganku, saguwa' subey kew melli.” Pa'in sakahin, “Piye kabaya'annun?” Pa'in salihin, “Pusaka' si anak sakahin.” Pa'in sakahin, “Awe', si ka'u ne! Ī' ne ku sōng matey we' kawugtu'in. Ine kagunahan pusaka' anak sakahin?” Ubus napa sakahin duk sinōngan ne we' ne kēmon pusaka'nen si salinen! Ubus sakahin ningkolo' ne mangan duk nginum, duk kuwat bu tahala'.

Ine makajari pa'inte sabab anak saka inin bakas pasambi'anne bulakannen, me' luma'nen duk alata'nen duk kapatutnen si da laley kinakan? Pa'inte hadja: “**Asal dupang te'ed!**” Anak saka inin kisasne mahāp amban samanen duk me' alata' si dunyahin. Sa miya'an du isab **si Esaw kisasne ledjiki' amban Tuhanin duk alata' mangga' niya' tamanannen.** Me' panyap kinesis we' si Esawin mas mahalga' amban alata' si dunyahin, pegge' kinesis we' si Esaw kapatut sinakup si bangsa ba'ahuhin, bu amban bangsa ba'ahu inin paguwa'an Manimbul dunyahin.

Ine pamanolo' Tuhan kitehin ellew inin amban istori si Esaw duk si Yakubin? Mabaya' Tuhanin nolo'an kite bi we' duma'in kite bi subey nuhut lān si Esaw pasambi'anne alata' makakkalin si me' mekesinna tu'u si dunya mangga'i malayunin. Pakale ka'am bang ine pa'in Lapal Tuhanin sabab inin. Pa'inne:

“A'ahin, bisan pe tepe si iye kēmon alata' dem dunyahin, ga' du niya' gunane bang ga'i tepe si iye umul salama-lamahin. Pegge' ga' niya'

alata' si dunya makalekkat iye supaya tepe si iye umul salama-lamahin.” (Mateo 16:26) *“Pahatul-hatul ka'am pegge' malasa duk ma'ase' Tuhanin bu kaw tatayikutanbi....Pahatul-hatul ka'am supaya ga' niya' ka'am kuwe' si Esawin ga'i kimmatanne Tuhanin. Si Esawinin, pegge' iye anak sakahin, suku' si iye janji' Tuhanin. Saguwa' pinagsambi' we' ne duk da pinggan kinakan kēmon suku' si iyehin, suku' si anak sakahin.”* (Hibrani 12:15,16)

Bang si Esaw, ga' tasangkane lasa duk ase' Tuhanin pegge' ga' du mahalga' si iye me' mahalga' si Tuhanin. Hangkan pages Tuhanin kite bi pa'inne: Da'a ka'am nuhut lān si Esawin! Da'a kisasun bi ledjiki' mabaya' pangurungku ka'amin!

Bang ka'u, mabaya' ke kew makasangka ledjiki' amban Tuhan? Kinalasahan kew we' Tuhanin duk mabaya' te'ed iye ngurungan ka'u ledjiki', saguwa' subey iye pahadjenu amban kēmonin. Subey ellegnu Lapal Tuhanin pesōng amban kinakan duk sin. Bang sa miya'an kew, nagna' tasabutnu ne hāti pina'in dem Kitabin, pa'inne: **“Niya' panyap Tuhanin para si me' malasa si iyehin. Pinanyapne inin ga' niya' a'a bakas makakitene, atawa makakalene. Ga' niya' bisan bakas makapikilne.”** (1 Korinto 2:9) Mabaya' te'ed Tuhanin ngurungan kite bi ledjiki'. Mabaya' iye ngampun kēmon duseten, ngaganti'an ateyte mala'atin, ngalimpiyuhan kite bi duk ngurungan kite bi lasanen, kēgnen, kasanyangannen duk kabugtu'an kite dem ateyte sabab iye. Duma'in hadja ledjiki' inin pusaka' mabaya' pangurung Tuhan si kēmon tubu' Apu' Adamin! Ekka pe seddili. Saguwa' subey pihanu me' sinakup si salama-lamahin **dembūs-būs ateynun**. Bang a'ahin ga'i mabaya' si ledjiki' salama-lama amban Tuhanin dembūs-būs ateynen, ga'i te'ed tasangkane. Niya' eli'an, pa'inne: “Bang niya' mabaya' si bohe' buwani subey iye bahani patapit si buwani.”

Mabaya' kew makasangka ledjiki' Tuhanin? Bang iye inin kinabaya'annun, subey pihanu supaya tasabutnu me' pananggup Tuhan dem Lapalnen. Kata'uhannu ne me' pananggupne mahāp manamalin? Hāpnen ga'i te'ed takila-kila. Ellegnu ke sanggupnen? Atawa pihanu hadja me' panyap dem dunyahin? Pinakitehan kite dem Lapal Tuhanin we' niya' luwal duwe bayu'an a'a si dunyahin: Me' a'a **mangelleg dunyahin** duk miha me' panyap dem dunyahin, duk me' a'a **mangelleg salama-lamahin** duk miha me' maniya' si pana'an anan Tuhanin. Bang ka'u, a'a inggehin kew?

Pakale kew si me' sinulat dem Kitab Jaburin, pina'in:

(Jabur 1) ¹ *Hāp pe a'a mangga'i manuhut tolo' me' a'a madupangin atawa nuhut-nuhut si me' hinangan me' a'a madusehanin atawa*

palamud si me' isunan me' a'a mangahinang Tuhan dageyin. ² Saguwa' iye kasinnahannen nuhut tolo' Tuhanin duk matsa sara' Tuhanin ellew-sangem duk mikil-mikil sababne. ³ A'a sa inin dalil po'on kayu tinanem si bihing bohe', buwa' bang ta'abut musimmen duk ga'i lanes dawennen. Damikkiyan isab a'a inin, ine-ine hinangne magjatu te'ed. ⁴ Saguwa' a'a dusehanin pabidda' amban a'a mahāpin. Kuwe' siye dalil apa paley tapale we' baliyu. ⁵ Hangkan a'a mala'atin ga'i ta'u nambung bang hinukum kuwe' me' a'a madusehanin bang si pagtipunan a'a mabentelin. ⁶ Pegge' kata'uhan Tuhanin du hinangan me' manuhut iyehin duk ipatne du, saguwa' hinangan tinuhut we' me' madusehanin mo'o siye si kamulahan.

Bang ka'u? Lān inggehin tinuhutnun? Nuhut ke kew si lān me' a'a **mangelleg pananggung Tuhanin**? Atawa kuwe' si Esawin ke kew **pasambi'anne pananggung Tuhanin** si me' panyap dunya mapalabeyin hadja? Inakahan kite bi dem Lapal Tuhanin, pa'inne:

*“A'ahin, bisan pe tepe si iye **kēmon alata' dem dnyahin**, ga' du niya' gunane **bang ga'i tepe si iye umul salama-lamahin**. Pegge' ga' niya' alata' si dunya makalekkat iye supaya tepe si iye umul salama-lamahin.”* (Mateo 16:26) *“Da'a iye pagtuyu'anun bi **kinakan magka'atin**. Saguwa' iye subey pagtuyu'anbin kinakan mangga'i magka'atin, **kinakan maka'ellum salama-lamahin**. [Manimbulin] mangurungan ka'am kinakan inin. Pegge' ka'urungan iye kapatut we' Tuhanin.”* (Yahiya 6:27) *“Pahatul-hatul ka'am pegge' malasa duk ma'ase' Tuhanin bu kaw tatayikutanbi...Pahatul-hatul ka'am supaya ga' niya' ka'am kuwe' si Esawin ga'i kimmatanne Tuhanin. Si Esaw inin, pegge' iye anak sakahin, suku' si iye janji' Tuhanin. Saguwa' pinagsambi' we' ne duk **da pinggan kinakan kēmon suku' si iyehin, suku' si anak sakahin**.”* (Hibrani 12:15,16)

Me' bagayku mapakalehin, taman inin hadja ellew inin. Bang si programa balik pasōng kite bi dem Kitab Tawrat si istori sabab si Yakub....

Karayaw iledjiki'an ka'am we' Tuhanin sasangbi mikil-mikil sabab me' sinulat amban dem Kitab inin:

*“Pahatul-hatul ka'am pegge' malasa duk ma'ase' Tuhanin bu kaw tatayikutanbi...Pahatul-hatul ka'am supaya ga' niya' ka'am kuwe' si Esawin ga'i kimmatanne Tuhanin. Si Esaw inin, pegge' iye anak sakahin, suku' si iye janji' Tuhanin. Saguwa' pinagsambi' we' ne duk **da pinggan kinakan kēmon suku' si iyehin, suku' si anak sakahin**.”* (Hibrani 12:15,16)